

VÄGLEDAREN

i utbildning och arbetsliv

#2:2019

Ny hedersmedlem:

*“Jag har aldrig känt
mig så hedrad och
respekterad”*

SIDAN 56-57

BLITOLK

Att plugga till teckenspråks- och dövblindtolk eller kontakttolk är att göra skillnad! En utbildad tolk jobbar med kommunikation mellan människor och får hela samhället som sin arbetsplats.

ABC

Redaktörens rader

Arets seminarium och årsmöte är avslutat. Intressanta samtal som alltid, framförallt på seminariet och i paneldiskussionen. Seminariet som behandlade ”Vägledarlyftet - nu lyfter vi professionen”. Årets seminarium ville med krafttag lyfta studie- och yrkesvägledarprofession. Fokus låg på att blicka framåt och på hur vi som yrkesprofession och yrkesprofessionella skall kunna lyfta vägledningen. Här samtalades om vägledning, kompetens och om att hitta vägar för att skapa förändring.

I detta nummer av tidningen har vi tema Folkhögskola. Vi får en hel del nyheter och information om nya utbildningar som är intressanta att känna till. Förberedande polisutbildning och lärarassistent t ex är två nya spännande utbildningar. IAEVG-konferensen 2019 fortsätter vi att rapportera ifrån med ytterligare artikel i tidningen. Vi behöver ständigt utveckla och förfina vårt arbete och lyfta fram effekterna av det. Vi får här ett bra exempel från Göteborg om hur man kan planera för syv i vid bemärkelse. En intressant artikel kring hur våra beslut påverkas av aversion finns också.

Det är nu dags att anmäla sig till vår förenings egen konferens i höst. Vi hoppas förstås på stor uppslutning. Nätverksmöten med vägledare från Sveriges alla hörn väntar. Det borgar för aktuella och viktiga samtal om professionen. Ni hittar mer om konferensen i tidningen.

Vi tar gärna emot artiklar, betraktelser, berättelser och exempel på hur det fungerar i din vardag. Hör gärna av er med tips och idéer till hur vi kan vidga perspektiven på vägledningens innehåll, metoder och organisation. Ju fler exempel ju bättre. Tillsammans kan man göra underverk. Gå gärna in på vår facebookside eller instagramkonto och tyck till om utredningen ”Framtidsval ...”, den är nu ute på remiss och ni kan här vara delaktiga i remissvaret.

Vi i redaktionen tackar för förnyat förtroende att få fortsätta arbeta med er medlemstidning. Till sist vill jag önska er alla en glad vår och sedan en skön sommar och en solig semester.

**Agneta
Söderlund
redaktör**

INNEHÅLL

#2:2019

Hur är det att arbeta ombord på ett kryssningsfartyg? Följ med i vårt reportage ”Livet ombord”

Sidan 20-23

DEBATT. Utredaren svarar på kritik mot förslaget om Framtidsval, som obligatoriskt inslag i grundskolan.

Sidan 54-55

Ny metodhandbok ute för att stärka hela skolans arbete med studie- och yrkesvägledning.

Sidan 48

Årsmötet. Det här har föreningen beslutat!

Sidan 58-60

Mia Lindberg blev föreningens nionde hedersmedlem!

Sidan 56-57

Omslagsbilden

Föreningens senaste hedersmedlem, Mia Lindberg.

FOTO: JOHANNA MÖLLER

Tyskt lärlingssystem gav inspiration till pilotprojekt

Svensk gymnasielärling är ett initiativ som startats och drivits av Västsvenska Handelskammaren och som nu med stöd av Skolverket pågår som försök på 18 pilotskolor runt om i Sverige.

Fokus har varit arbetslivets kompetensförsörjning med hjälp av en ny utbildningsform där inspiration hämtats från lärlingssystemet i Tyskland. Det var det minskade söktrycket till yrkesutbildningarna bland annat industriprogrammet som ökade ytterligare i och med GY11 som drog igång initiativet.

Svensk lärlingsutbildning idag

Det drivs på 18 pilotskolor och sammanlagt 340 elever. Skolorna som är med i projektet får bidrag för sina utvecklingskostnader av Svensk Gymnasielärling, höst 2500/elev. Den ordinarie gymnasielärlingsutbildningen som drivs innebär att eleverna har minst 50 procent praktik på

ett företag, själva lärlingsdelen kan starta i år 1, 2 eller 3. Eleverna får extra stöd från CSN och det skrivs ett utbildningskontrakt mellan elev och skola. Svensk lärlingsutbildning skiljer sig genom att ett anställningskontrakt skrivs och eleven blir anställd på företaget samt får lön från arbetsgivaren för sin praktik.

Kollektivavtal för denna form finns inom vissa områden. Eleven är fortfarande under utbildning och går kvar i skolan som har utbildningsansvaret. Ett utbildningskontrakt är upprättat mellan elev och utbildningsanordnare. Eleven har minst 50 procent praktik och inget extra CSN-stöd.

Att vända trenden

Industriprogrammet i Uddevalla, Lagmansgymnasiet i Vara och Indu-

striprogrammet i Kungälv som hoppade på projektet och lyckades vända trenden med sjunkande ansökningssiffror. I Uddevalla gick man från 12 till 29 sökande på ett år.

Lagmansgymnasiet i Vara har full klass på industriprogrammet och Elof Lindälvs gymnasium i Kungälv har idag 10 anställda Svensk Gymnasielärling i varje årskurs. De har vänt trenden trots minimal marknadsföring, eleverna är nöjda med sin utbildning och ryktet går från mun till mun. Attraktionskraften för yrkesutbildningar har ökat och också bidragit till en ökad genomströmning den största risken idag är att eleverna inte avslutar sin utbildning i årskurs 3 utan hoppar av för att börja arbeta.

Exempel lön

Industrin: Om lägsta lön är 107 kr/tim med lönetrappa

Årskurs	1	2	3
*Lönetrappa	60%	70%	85%
Lön/mån ca	4700kr	6800kr	8300kr
Kostnaden per år för arbetsgivare ca	21 000kr/år	49 000kr/år	77 000kr/år

Kostnaden för arbetsgivaren inkluderar sociala avgifter och statsbidrag på 47 500kr per elev och läsår

* För gymnasieutbildning utgår lön med 60%, 70% respektive 85% av Teknikavtalet IF metalli lägsta löner enligt S 3 mom. 2 första stycket (inte lägsta lönen för särskilt kvalificerade arbeten under utbildningsår 1, 2 respektive 3. Lönen utgår för den tid så gymnasieutbildning utför den arbetsplatsförlagda utbildningen (som riktiga gäller 50% av utbildningstiden)

Ansökningsprocessen

De elever som är intresserade av att bli Svensk Gymnasielärling får efter startad utbildning på projektskolan ansöka hos företaget utbildningsanordnaren har samarbete att få bli anställd som Svensk Gymnasielärling. Urval sker genom anställningsintervju och de elever som inte blir anställda som Svensk Gymnasielärling fortsätter som gymnasieutbildning eller skolförlagd utbildning beroende på vilken utbildningsform skolan valt att ha.

Det är inte alla som söker som blir anställda utan det är arbetsgivaren som väljer och därmed blir det viktigt för eleverna att visa intresse för utbildningen och yrket. Inom industrin finns kollektivavtal som utgår med 60,70 respektive 80 procent av lägstalönen enligt Teknikavtalet IF och lön utgår från den tid elev utför arbetsplatsförlagd utbildning, vilket enligt riktlinjerna ska vara minst 50 procent av utbildningen.

Av arbetsgivaren förväntas utöver utbildad handledare att denne samverkar/deltar i trepartssamtal med yrkeslärare och elev samt deltar i planeringen av arbetsmoment och medverkar vid bedömning av eleven. En positiv effekt av utbildnings-

formen är att arbetsgivarna är med och påverkar/formar utbildningen så att den senaste tekniken används. Även yrkeslärarna på skolan fortbildas genom att de får ta del av den senaste tekniken.

Varför väljer elever Svensk Gymnasielärlingsutbildning?

För de allra flesta är lönen den första drivkraften samt att de tycker utbildningen har ett spännande upplägg. De känner sig utvalda. Senare utvecklas det till att de uppskattar de vuxna som tillkommer med ansvar vilket gör att de mognar fortare än sina klasskamrater som inte är anställda som Svensk Gymnasielärling. De elever som söker denna utbildningsform har ofta en egen drivkraft och vill lite mer. Av skolan förväntas utöver utbildningskontrakt skrivs att de ansvarar för att eleven klarar sina betyg och kan fortgå sin utbildning. Kursplaner och kursmatriser ska förmedlas till arbetsgivaren.

Johanna Möller
jjmoller@live.se

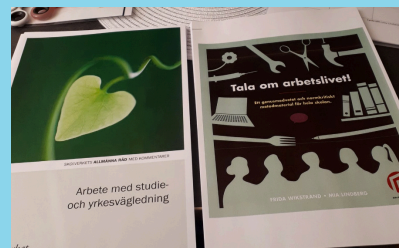

SYVar twittrar

@syvgrinde: Finaste ögonblick på årsmötet med Sveriges Vägledarförening: En helt ovetande Mia Lindberg väljs in som hedersmedlem som tack för allt arbete hon gjort/gör för vägledning i Sverige och Norden.

@syolotta: Massor händer för #SYV just nu 8orna får #gymnasieinfo En #SYVplan utvecklas för skolan Snart är det omval för 9ornas #gymnasieval #vadgörsyv

@syvjenny: När #skolan inte har #praoplatsbanker och #praoplatsser från rockärmarna inte räcker till alla #elever, då är det ett faktum att sjuösettningen av lagen om obligatorisk #prao gick alldeles för fort.

Från flykting till polis

Den 7 mars bjöd Järfälla kommun in till öppen föreläsning med polisen Hanif Azizi, som berättade om hur man som föräldrar och vuxna kan stötta unga att göra positiva val. Åhörarna fick även ta del av en resa, från flykting till polis.

Hur kommer det sig att vissa unga väljer att vistas i destruktiva miljöer och hur kan man som förälder och vuxen kan stötta unga att göra positiva val? Det berättade Hanif Azizi om. Hanif arbetar till vardags som områdespolis i Rinkgeby och har under nio år arbetat förebyggande, kontaktskapande och långsiktigt för att bygga upp tillit och förtroende bland ungdomarna i Rinkeby.

Resan började som flykting

Hanif Azizi kom till Sverige som flykting och i tonåren blev han radi-

kaliserad. Han berättade en rörande historia, som började med flykten till Sverige. Tack vare närvarande vuxna kunde han ta sig ur radikaliseringen och så småningom börja utbilda sig till polis.

– Vill man arbeta för att stötta unga så måste man ha en djupare förståelse för bakgrund och orsaker. Jag vill dela med mig av mina erfarenheter och visa hur man kan arbeta i sin verksamhet för dessa elever och

FOTO: EMMA FELDMAN

ungdomar, säger Hanif Azizi, i en nyhetsnotis på Järfälla kommuns hemsida.

David Spak
david@syvutveckling.se

Socioekonomisk bakgrund och "vetenskapsyrken"

I en studie från 2019 påvisas ett samband mellan hög socioekonomisk status (SES) samt upplevelsen av lägre trösklar till STEM-yrken. STEM är förkortningen för Science, Technology, Engineering and Math, och är i sammanhanget samlingsbeteckningen för yrken inom vetenskap och teknik.

Studien visar även att elever med högt SES även upplever större stöd från omgivningen än elever med lägre SES.

Forskarna föreslår kompenserande studie- och yrkesvägledning. Utifrån ett vidare perspektiv vill forskare att elever med lägre SES i större grad exponeras för STEM-

yrken och aktiviteter. Rent konkret föreslår de kod-/programmeringsstugor och informationskvällar för föräldrar i socialt utsatta områden.

De enskilda vägledarna föreslås jobba mer uppmuntrande, med framförallt unga tjejer, och ställa frågor kring bl.a. upplevda trösklar och kontexten de lever i.

Du som är nyfiken eller redan jobbar med kompensatorisk vägledning ska definitivt bläddra i följande artikel: SES, Gender, and STEM Career Interests, Goals, and Actions: A Test of SCCT av Turner et al. Den hittar du i Journal of Career Assessment från februari (nr. 1) i år.

Volkan Serengil
volkan@serengil.se.

Ny lokalförening i Göteborgsregionen

För vägledare i Göteborgsregionen finns det nu en möjlighet att gå med i en lokal vägledarförening. Det är den tidigare styrelseledamoten i Sveriges Vägledarförening, Johans Vilhelmsson, som tagit initiativet till att starta föreningen.

En lokal förening ger fler möjligheter att förändra. Som enskild vägledare kan det kännas svårt att göra en förändring. I en lokal förening kan ni enas om vilka punkter som ni vill uppmärksamma och på vilket sätt ni väljer att träffas i er lokala förening. För många vägledare är uppdraget ensamt och arbetar en vägledare i en kommun/ort med få vägledare kan det kännas otillräckligt. Hur en lokal förening kan arbeta ser naturligtvis olika ut beroende på till exempel antalet personer och styrelsemedlemmarnas möjligheter att driva en lokal förening. Då kan ni även gå samman med flera kommuner så att antalet personer i föreningen ökar och att intresset ökar för att starta en lokal/regional förening.

Lokal/ regional förening i Göteborgsregionen GR samt 4 andra: I Göteborgsregionen är vi några vägledare som nu vill starta upp en lokal/regional förening i Göteborg med omnejd. Vi tänker oss inom Göteborgsregionens (GR) kommuner, Borås, Varberg, Falkenberg och Halmstad. Det finns en lokal/regional förening i Fyrbodalsområdet och den är aktiv och jag var själv med i den föreningen 2012.

Det är upp till varje enskild vägledaren att välja vilken av de lokala/regionala föreningarna den vill vara med i.

För att kunna starta en förening i Göteborgsregionen med omnejd så ska en lokal/regional styrelse utses med ordförande och kassör. I Göteborgsregionen och i de andra kommunerna händer det mycket inom arbetsmarknaden, infrastrukturen och bostadsmarknaden. Detta gör att behovet av en lokal/regional förening behövs för att driva frågor kring vägledningen och uppvakta politiker och andra beslutsfattare i området.

Är du intresserad av att vara med i den nya lokala/regionala föreningen? Kontakta Jonas Vilhelmsson, en av initiativtagarna till föreningen. E-post: jonas.vilhelmsson@educ.goteborg.se

Jonas Vilhelmsson
Initiativtagare till lokalföreningen

Vägledare på

Instagram

1 378

Inlägg är taggade med #studieochyrkesvägledare på Instagram.

Ny rapport: Folkhögskolan som inkluderande miljö för deltagare med NPF

I den nya rapporten "Folkhögskolan som inkluderande miljö för deltagare med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar" från Encell ger deltagare, lärare och rektorer på folkhögskola sin syn på varför det fungerar.

Martin Hugo, Joel Hedegaard och Cecilia Bjursell har undersökt vad det är som gör att folkhögskolan fungerar så väl för personer med neuropsykiatriska funktionshinder, framför allt högfungerande autism. I rapporten utgår de från tre perspektiv: deltagarnas, lärarnas och rektorernas. Materialet har samlats in genom intervjuer med de tre grupperna och slutsatserna i rapporten kan sammanfattas i följande punkter:

Deltagarna beskriver att:

- >> de trivs och känner sig trygga på folkhögskolan – de upplever sig sedda, bekräftade och förstådda
- >> undervisningen är anpassad för

dem och att de kan lyckas i sina studier, framträdande är upplevelsen av tydliga strukturer i undervisningen och förutsägbarhet

- >> folkhögskolan har förmågan att möta varje individ individuellt, vilket innebär mindre stress än i tidigare skolformer
- >> de genomgår en personlig utveckling under sin tid på folkhögskolan.

Lärare och övrig pedagogisk personal beskriver att:

- >> Kommunikativa och praktiska stödfunktioner är centrala för att stödja fokus på utbildning.
- >> En mycket strukturerad undervisning med förutsägbarhet möjlig-

gör att dessa deltagare kan ta till sig innehållet.

- >> Det egna boendet är en viktig del i den personliga utvecklingen.
- >> Det ofta krävs en omställningstid för att vänja sig vid att bo själv innan det blir fart på studierna på folkhögskolan.

Rektorerna beskriver att:

- >> Struktur och stabilitet är nödvändigt för att utbildningen ska fungera för deltagare med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.
- >> Bemötandet av varje individ är en central del av att få utbildningen att fungera.
- >> Utveckling av både lärares och deltagares förmågor är centralt.
- >> Ett förhållningssätt som betonar ett kontinuerligt lärande i organisationen möjliggör anpassning och förändring.

En artikel från Folkhögskolan
www.folkhogskola.nu

edugrade
GROW HOW

YH-UTBILDNINGAR SOM GER JOBB INOM IT OCH BREDBANDSUTBYGGNAD

IT-SÄKERHETSTEKNIKER STADSNÄTSINGENJÖR PROJEKTLEDARE BREDBAND OPTOTEKNIKER

Tidigare hette vi iftac och har bedrivit yrkes-högskola i över 20 år. Ansök senast 19 maj. Läs mer på edugrade.se